

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ В СВІТЛІ ТЕОРІЙ РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Актуальність дослідження теоретичних основ формування інноваційної політики розвитку регіонів важко переоцінити, оскільки науково обґрунтоване їх використання забезпечуватиме ефективність інноваційних шляхів розвитку регіонів. На сьогодні немає сумнівів у тому, що формування інноваційної політики регіонального розвитку має базуватись на теоріях регіональної економіки, оскільки вони дають уявлення про закономірності соціально-економічного розвитку регіонів, процеси регіонального відтворення, змогу виробити запобіжні заходи для повторення деяких негативних економічних явищ, а також можливість прогнозувати розвиток регіонів. Загалом основи теорій регіональної економіки є інтелектуальним науково обґрунтованим інструментом вироблення ефективних рішень та рекомендацій щодо розвитку регіонів, що відповідають вимогам сучасності.

Сьогодні назріла гостра потреба у виробленні дієвої регіональної інноваційної політики щодо трансформації економіки, спрямованої на диверсифікацію її структури, надання пріоритету розвитку наукомістких галузей, а також галузей, розвиток яких має сприяти орієнтації української економіки на значне збільшення в її структурній частці споживчого комплексу. Хоча регіональна інноваційна політика повинна містити нові підходи та механізми розвитку, вона повинна, як і будь-яка інша регіональна політика, враховувати теоретичний арсенал теорій регіональної політики і формуватись з врахуванням основних теоретичних положень макроекономічних теорій та інших теорій регіоналістики. Вітчизняними та зарубіжними науковцями було виділено і розглянуто найголовніші ідеї регіонального розвитку у цих теоріях, що відповідають стану соціально-економічного розвитку регіонів України [3].

Першими теоретиками інноваційних процесів по праву вважаються М. Кондратьєв і Й. Шумпетер. Обґрунтовувавши теорію «великих циклів», М. Кондратьєв довів, що динаміка економічної структури суспільства реагує на базові нововведення, які спричиняють за собою реалізацію вторинних, модернізуючих соціально-економічних нововведень. Його основні ідеї були розвинуті Й. Шумпетером.

Класичні теорії циклічного розвитку і ортодоксальні теорії інноваційного розвитку представляються як теорії інноваційної пропозиції, оскільки весь процес впливу інновації на економічні процеси бачиться з позиції появи інновації на ринку.

Сучасними теоріями інноваційного розвитку є теорії управління знаннями як основою інноваційного розвитку економіки. На відміну від попередніх теорій, об'єктом сучасних теорій інноваційного розвитку стали особливі можливості підприємців так організувати структуру фірми, щоб в процесі розробки нової конкурентоспроможної продукції забезпечити оперативність реакції на нові запити ринку. До сучасних теорій інноваційного розвитку відносять теорію інтелектуальної технології Ф.-А. Хайека, теорію інноваційної економіки і підприємницького суспільства П. Друкера, теорію ТАМО Ф. Янсена, екологічну економіку К. Боулінга, П. Ерліха та Д. Медоуса і теорію «підривних» інновацій К. Крістенсена.

Особливий інтерес представляє теорія П. Друкера, згідно з якою інновації (або новаторство) є особливим засобом, за допомогою якого досліджуються зміни в економіці та суспільстві з метою використання їх у бізнесі чи різних сферах обслуговування [1].

Ф.-А. Хайек стверджував, що всі підприємницькі ідеї ґрунтуються на знаннях, які дають імпульс розробленню інновацій. Він пояснив, чому економіка одних країн є сприйнятливою до інновацій, а інших – ні, і довів, що вирішальну роль у цьому відіграють інституційні основи суспільства – формальні і неформальні (усталені правила, звичаї, традиції, норми поведінки, мораль). До формальних інституцій також можна віднести інноваційну інфраструктуру регіонів, яка створюється державою для підтримки здійснення інноваційних процесів, до неформальних – інноваційну культуру [2].

Також варто розглянути теорію полюсів зростання Ф. Перру, Ж. Будвіля, Х. Лаусена, П. Потье. Вони згрупували галузі виробництва згідно з тенденціями їх розвитку, відокремивши ті з них, які розвиваються досить низькими темпами, та ті, які дають поштовх розвитку інших. В основі ідеї полюсів зростання лежить уявлення про провідну роль галузевої структури економіки, і, в першу чергу, пріоритетних галузей, що створюють нові товари та послуги. Такими галузями в регіонах мають стати саме високотехнологічні виробництва, які належать до 5 і 6 технологічних укладів [2].

Формування регіональної інноваційної політики неодмінно здійснюється з врахуванням загальних економічних теорій, які на регіональному рівні набувають специфічних рис прояву, теорій інноваційного розвитку та теорій інновацій. Отже, при формуванні регіональної інноваційної політики та виборі основних пріоритетів її реалізації необхідно орієнтуватися на зазначені та інші економічні доктрини та теорії. Адже вони в підсумку

забезпечуватимуть ефективність інноваційних шляхів для розвитку регіонів та дадуть можливість «перескочити» через численні етапи у процесі регіонального розвитку. А це по-своєму є відмінною рисою регіональної інноваційної політики від інших регіональних політик [3].

Список використаних джерел

1. Вилгін Є. А. Підходи до реалізації регіональної інноваційної політики держави / Є. А. Вилгін. // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2011. – № 4. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Duur_2011_4_14.
2. Герасимчук З. В. Теоретичні основи регіонального інноваційного розвитку / З. В. Герасимчук, Н. Т. Рудь // Проблеми раціонального використання соціально-економічного та природно-ресурсного потенціалу регіону: фінансова політика та інвестиції: зб. наук. пр. – Рівне: НУВГП, 2009. – Вип. XV, № 1. – С. 14-32.
3. Жихор О. Б. Теоретичні основи формування інноваційної політики розвитку регіонів / О. Б. Жихор // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України: зб. наук.-техн. пр. – Львів: НЛТУУ, 2008. – Вип. 18.7. – С. 284-288.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>